Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams

Lietas arhīva Nr. A42-00710-24/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2024:0725.A420232623.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2024.gada 25.jūlijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Lolita Andersone,
rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Markent" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru komercreģistrā tiktu reģistrēts ieraksts par pieteikto reorganizāciju.

Aprakstošā daļa

[1] 2023.gada 16.februārī Uzņēmumu reģistrā (turpmāk – reģistrs) saņemts SIA „Markent" (turpmāk – pieteicēja) 2023.gada 14.februāra paziņojums Nr.n36s123 par reorganizāciju, nodalot jaunu sabiedrību (turpmāk – paziņojums). Paziņojumam pievienots 2023.gada 15.februāra pieteicējas reorganizācijas lēmuma Nr.66378A projekts (turpmāk – reorganizācijas lēmuma projekts).

Ar reģistra valsts notāra 2023.gada 22.februāra lēmumu Nr.6-12/15156 reorganizācijas lēmuma projekts pievienots pieteicējas reģistrācijas lietai.

2023.gada 4.aprīlī oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicēta publikācija Nr.2023/67.KM20 (turpmāk – publikācija), kurā pieteicēja paziņo kreditoriem, ka 2023.gada 30.martā ir pieņemts lēmums par reorganizāciju, un kreditoru prasības piesakāmas viena kalendārā mēneša laikā no publikācijas publicēšanas dienas.

Ar reģistra valsts notāra 2023.gada 13.jūlija lēmumu Nr.6-12/59559, pamatojoties uz reģistrā saņemto zvērinātas tiesu izpildītājas 2023.gada 13.jūlija pieprasījumu Nr.03220/061/2023-NOS, pieteicējas reģistrācijas lietā reģistrēts nodrošinājuma līdzeklis – piemērots aizliegums reorganizācijai, pamatkapitāla samazināšanai, uzņēmuma veida maiņai, uzņēmuma vai tā daļu īpašnieku maiņai (turpmāk – nodrošinājuma līdzeklis).

2023.gada 19.jūlijā reģistrā saņemts pieteicējas 2023.gada 18.jūlija pieteikums ieraksta izdarīšanai komercreģistrā par sadalīšanu, kurā norādīts, ka pieteicēja tiek sadalīta nodalīšanas ceļa, izveidojot jaunu sabiedrību – SIA „Merkant Distribution Baltic" (turpmāk – iegūstošā sabiedrība). Pieteikumam pievienotajā 2023.gada 30.marta reorganizācijas lēmumā Nr.66378A (turpmāk – reorganizācijas lēmums) norādīts, ka iegūstošajai sabiedrībai tiek nodota tā manta, kas nepieciešama vai cieši saistīta ar tālāk uzskaitīto tirdzniecības virzienu. Ņemot vērā reorganizācijas ilgumu, mantas sadales akts var būt precizēts uz iegūstošās sabiedrības dibināšanas dienu. Mantas sadales akts precizējams, ņemot vērā reorganizācijas lēmumā norādītos principus. Mantas sadales akts starp pieteicēju un iegūstošo sabiedrību pieteikumam netika pievienots.

Ar reģistra valsts notāra 2023.gada 16.augusta lēmumu Nr.21-6/61253 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atlikta reorganizācijas ierakstīšana komercreģistrā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja reģistra galvenajam valsts notāram.

[2] Ar reģistra galvenā valsts notāra 2023.gada 20.septembra lēmumu Nr.1-5n/185 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atstāts negrozīts sākotnējais lēmums, kā arī pagarināts termiņš trūkumu novēršanai. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Nodrošinājuma līdzeklis ietver arī aizliegumu komercreģistrā reģistrēt pieteicējas reorganizāciju un nodrošinājuma līdzeklis ir uzskatāms par citu tiesisko šķērsli pieteikumā pieteikto izmaiņu reģistrācijai.

[2.2] Nav nozīmes tam, ka paziņojums un tam pievienotais reorganizācijas līguma projekts pieteicējas reģistrācijas lietai pievienots pirms nodrošinājuma līdzekļa reģistrācijas un publikācija publicēta pirms nodrošinājuma līdzekļa reģistrācijas, jo reģistram ir pienākums reģistrēt kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumus un rīkojumus, ar kuriem piemērots nodrošinājuma līdzeklis. Reģistram nav tiesību izvērtēt pieņemto lēmumu par nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu pamatotību.

[2.3] Pieteicējai nebija tiesību paļauties, ka laika periodā starp paziņojuma un pieteikuma iesniegšanu netiks reģistrēts nodrošinājuma līdzeklis, kas liegs pabeigt uzsākto reorganizācijas procesu.

[2.4] Ņemot vērā Komerclikuma 355.panta trešajā daļā noteikto, norādāms, ka gadījumā, ja tiek nodalīta daļa no jau pastāvošās sabiedrības mantas, dibinot jaunu sabiedrību, sadalāmā sabiedrība pieņem lēmumu par reorganizāciju, minētajā lēmumā tostarp norādot informāciju par mantas sadali starp sadalāmo un iegūstošo sabiedrību. Mantas sadales aktu var pievienot lēmumam atsevišķa dokumenta veidā.

[2.5] Pieteikumam netika pievienots mantas sadales akts starp pieteicēju un iegūstošo sabiedrību. No reorganizācijas lēmumā iekļautās informācijas nav iespējams skaidri definēt konkrēti iegūstošajai sabiedrībai nododamo mantu. Ņemot vērā minēto, sākotnējā lēmumā pamatoti norādīts uz minēto trūkumu.

[2.6] Komerclikuma 355.panta trešās daļas jēga ir noteikt papildu norādāmās ziņas gadījumā, ja nodalīšanas ceļā tiek veidota jauna sabiedrība, tostarp paredzot, ka norādāma iegūstošajai sabiedrībai nododamās mantas saraksts. Mantas saraksts var tik norādīts pieņemtajā lēmumā par reorganizāciju vai arī atsevišķā dokumentā – mantas sadales aktā.

[2.7] Līdz ar to, lai tiktu reģistrēta pieteicējas reorganizācija, pieteikums un tam pievienotie dokumenti iesniedzami pēc nodrošinājuma līdzekļa atcelšanas. Tāpat papildināms reorganizācijas lēmums ar detalizētu informāciju par iegūstošajai sabiedrībai nododamo mantu vai arī reorganizācijas lēmumam pievienojams mantas sadales akts.

[3] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Reģistra rīcība, attiecinot nodrošinājuma līdzekli uz jau uzsākto reorganizācijas procesu, ir nepamatota un nodibina nesamērīgu ierobežojumu

gan attiecībā uz pašu pieteicēju (tās dalībniekiem), gan arī attiecībā uz pieteicējas kreditoriem, kuriem jau reorganizācijas procesa uzsākšanas brīdī un saņemot paziņojumu par reorganizāciju (publikāciju) bija tiesības paļauties uz to, ka reorganizācija tiks arī pabeigta. Reģistrs ir tulkojis nodrošinājuma līdzekli pārāk plaši un neievērojot tiesību principu *in dubio pro civis* (šaubas par labu cilvēkam).

[3.2] Lai arī reģistram nav jāizvērtē pieņemto lēmumu par nodrošinājuma līdzekļu piemērošanu pamatotība, šis gadījums nav tipisks, tādēļ minētais kompetences sadalījuma arguments uz to neattiecas.

[3.3] Reorganizācijas lēmumā norādītā informācija par mantas sadali un mantas sadales akts var būt atsevišķi dokumenti ar dažādu informāciju, savukārt Komerclikums prasa iesniegt tikai pašu lēmumu. Līdz ar to atbilstoši privātautonomijas principam tikai reorganizācijā iesaistīto dalībnieku ziņā ir noteikt attiecīgo dokumentu saturu un apjomu (iekļaujot obligātas sastāvdaļas, kas norādītas Komerclikumā – tajā skaitā informāciju par mantas sadali), un nav pamata prasīt pieteicējai iesniegt arī mantas sadales aktu.

Komerclikums ne tikai neparedz pienākumu iesniegt mantas sadales aktu, bet šāda akta iesniegšana ir pretrunā komercnoslēpuma aizsardzības pienākumam un Vispārīgās datu aizsardzības regulas prasībām.

[4] Reģistrs rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, atsaucoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Papildus reģistrs norāda, ka, reģistrējot iesniegto paziņojumu par reorganizāciju un reorganizācijas līguma vai lēmuma projektu, reorganizējamajām sabiedrībām netiek radīta tiesiskā paļāvība, ka tiks reģistrēta arī pati reorganizācija, jo tiesiskā situācija trīs mēnešu laikā pēc paziņojuma publicēšanas dienas var mainīties. Tostarp kompetentā amatpersona vai iestāde, uzzinot par iesniegto paziņojumu par reorganizāciju, savas kompetences ietvaros var piemērot nodrošinājuma līdzekli, liedzot pabeigt reorganizācijas procesu.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo un ceturto daļu pirmās instances tiesā administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā, izņemot, ja lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē lūdzis pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicēja šādu lūgumu tiesai nav izteikusi un tiesa nav konstatējusi šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Saskaņā ar likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.panta 3.punktu, lai nodrošinātu savu funkciju izpildi, Uzņēmumu reģistrs, nepieņemot atsevišķu lēmumu, reģistrē kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumus un rīkojumus, ar kuriem piemērots nodrošinājuma līdzeklis.

Atbilstoši minētajai tiesību normai reģistram nav deleģētas tiesības izvērtēt kompetentu iestāžu lēmumu par nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu pamatotību, samērīgumu vai atbilstību, proti, reģistrs nav tiesīgs izvērtēt, vai nodrošinājuma līdzekļa piemērotājs ir pareizi veicis tiesību normu interpretāciju, kā arī, vai ir piemērots pareizais un faktiskajai situācijai atbilstošākais nodrošinājuma līdzeklis.

Līdz ar to tiesa secina, ka, pamatojoties uz reģistrā saņemto zvērinātas tiesu izpildītājas 2023.gada 13.jūlija pieprasījumu Nr.03220/061/2023-NOS (*lietas 47.lapa*), reģistra valsts notārs 2023.gada 13.jūlijā pamatoti pieņēma lēmumu Nr.6-12/59559, ar kuru pieteicējas reģistrācijas lietā reģistrēja nodrošinājuma līdzekli – aizliegumu reorganizācijai, pamatkapitāla samazināšanai, uzņēmuma veida maiņai, uzņēmuma vai tā daļu īpašnieku maiņai.

[8] Likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta pirmās daļas 6.punkts noteic, ka, izskatot iesniegtos dokumentus, Uzņēmumu reģistra valsts notārs pārbauda, vai Uzņēmumu reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis.

Atbilstoši minētajai tiesību normai par citu tiesisku šķērsli izmaiņu komercreģistrā reģistrācijai ir atzīstams konkrētajā gadījumā piemērotais nodrošinājuma līdzeklis, kas liedz attiecīgo izmaiņu reģistrāciju.

Saskaņā ar likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta ceturto daļu, ja tiek konstatēts, ka nav ievērotas šā panta pirmās daļas prasības, bet šie trūkumi ir novēršami, Uzņēmumu reģistra valsts notārs pieņem lēmumu par ieraksta izdarīšanas vai dokumentu reģistrācijas (pievienošanas lietai) atlikšanu un lēmumā norāda saprātīgu termiņu trūkumu novēršanai.

Tādējādi tiesa secina, ka, reģistrā saņemot pieteicējas 2023.gada 18.jūlija pieteikumu ieraksta izdarīšanai komercreģistrā par sadalīšanu (*lietas 38.- 41.lapa*), valsts notārs pamatoti pārbaudīja, vai reģistrā nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis, un, konstatējot šāda šķēršļa esamību, pamatoti nolēma atlikt ieraksta izdarīšanu.

[9] Tiesa nekonstatē tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu, proti, nav pamata uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā pieteicējai bija tiesības paļauties, ka laika periodā starp paziņojuma un pieteikuma ieraksta izdarīšanai komercreģistrā par sadalīšanu iesniegšanu reģistrs nereģistrēs nodrošinājuma līdzekli, kas pieteicējai liegs pabeigt uzsākto reorganizācijas procesu.

Tiesa arī nekonstatē, ka reģistrs būtu rīkojies pretēji tiesību principam *in dubio pro civis*. Konkrētajā gadījumā nav konstatējams nekāds pamats šaubām, proti, nodrošinājuma līdzeklis tiešā tekstā paredzēja aizliegumu pieteicējas reorganizācijai, un šis nodrošinājuma līdzeklis jau bija reģistrēts pirms pieteikuma par ieraksta izdarīšanu komercreģistrā par sadalīšanu iesniegšanas.

[10] Attiecībā uz iegūstošajai sabiedrībai nododamās mantas sarakstu konstatējams, ka konkrētajā gadījumā sadalāmā sabiedrība tiek sadalīta nodalīšanas ceļā, izveidojot iegūstošo sabiedrību. Reorganizācijas pieteikumam pievienotajā reorganizācijas lēmumā nav skaidri definēta konkrēta iegūstošajai sabiedrībai nododamā manta. Proti, reorganizācijas lēmumā norādītie noteikumi par mantu, kuru sadalāmā sabiedrība nodod iegūstošajai sabiedrībai, ir abstrakti.

Komerclikuma 355.panta trešā daļa (*redakcijā līdz 2023.gada 1.jūnijam*) noteica, ja, sabiedrībai sadaloties, tiek dibināta jauna iegūstošā sabiedrība un reorganizācijā nav iesaistīta cita jau pastāvoša sabiedrība, sadalāmā sabiedrība pieņem lēmumu par sadalīšanu, kas aizstāj šā likuma 338.pantā minēto līgumu. Lēmumā par sadalīšanu papildus šā likuma 338.panta otrajā daļā minētajām ziņām norādāma iegūstošās sabiedrības firma, juridiskā adrese un sadalāmās sabiedrības mantas sadale starp iegūstošajām sabiedrībām. Mantas sadales aktu var pievienot lēmumam atsevišķa dokumenta veidā.

Komerclikuma 355.panta trešās daļas jēga ir noteikt papildu norādāmās ziņas gadījumā, ja nodalīšanas ceļā tiek veidota jauna sabiedrība, tostarp paredzot, ka norādāma iegūstošajai sabiedrībai nododamā manta. Mantas saraksts var tik ietverts lēmumā par reorganizāciju vai arī atsevišķā dokumentā – mantas sadales aktā. Gadījumā, ja nododamās mantas saraksts netiek norādīts reorganizācijas lēmumā, pievienojams mantas sadales akts. Līdz ar to

atbilstoši Komerclikuma 355.panta trešajai daļai detalizēts nododamās mantas saraksts ir obligāti norādāmā ziņa nodalīšanas gadījumā, vienlaikus paredzot, ka minētās ziņas var norādīt lēmumā par reorganizāciju vai arī minētajam lēmumam pievienojot atsevišķu mantas sadales aktu. Ņemot vērā, ka pieteikumam par reorganizāciju netika pievienots arī mantas sadales akts par iegūstošajai sabiedrībai nododamo mantu, tiesa atzīst par pamatotu reģistra secinājumu, ka reorganizācijas lēmumā nav norādīts detalizēts iegūstošajai sabiedrībai nododamās mantas saraksts, un tādējādi reģistrs pamatoti norādīja uz minēto trūkumu.

[11] Tiesa, pārbaudot aktuālos reģistra datus, konstatē, ka uz lietas izskatīšanas brīdi pieteicējai reģistrētais nodrošinājuma līdzeklis – aizliegums reorganizācijai nav atcelts, tādējādi lietas faktiskie apstākļi nav mainījušies. Attiecīgi nav pamata labvēlīga administratīvā akta izdošanai.
Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[12] Senāts ir norādījis, tiesai nav pienākuma atbildēt uz pilnīgi visiem procesa dalībnieku izteiktajiem argumentiem, vien tiem, kuriem ir būtiska nozīme lietā (*sk. Senāta 2016.gada 27.maija lēmuma lietā Nr.SKA-859/2016 (A420490412) 9.punktu; 2019.gada 5.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-978/2019 (A420204717), [ECLI:LV:AT:2019:0705.A420204717.11.S] 10.punktu*). Ņemot vērā, ka tiesa ir atbildējusi uz būtiskajiem pieteicējas argumentiem lietā, uz pārējiem, kuriem nav nozīmes no tiesību viedokļa, procesuālās ekonomijas nolūkā atbildes nesniegs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Markent" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru komercreģistrā tiktu reģistrēts ieraksts par pieteikto reorganizāciju.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Andersone